

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 220.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la admini-
strație. Prețul după tariful
și învalabil.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Sinodul arhiepiscopesc.

Vorbirea de deschidere a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu.

*Cristos a înviat!
Domnilor deputați!*

Simțesc o mare bucurie, Domnilor deputați, că providența divină m'a învrednicit, și la etatea mea tare înaintată, a vă vedea întruniți în jurul meu, în acest sinod arhiepiscopesc, pentru a lucra împreună la binele și fericirea poporului nostru. De asemenea simțesc mare bucurie și pentru că după o peregrinare de mai mulți ani prin localități străine, cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns a ne vedea întruniți în localul nostru, în casa noastră, în sala seminarului nostru. Deci felicitându-vă și salutându-vă cordial și pentru clerul și poporul nostru, care cu puține excepțiuni, tot pe Dvoastră, cei de mai înainte, v'a distins cu încrederea, Vă implor delac ceriu încă mulți ani de conlucrare mănoasă în via Domnului.

Este frumoasă și măreață chemarea Dvoastră, dlor, de a lucra nu numai cu singuratici, dar și toți împreună, la promovarea binelui și a fericirii clerului și a poporului nostru. Și într'adevăr, dacă este faptă nobilă și măreață când cineva lucră și numai la binele și fericirea unui individ sau a unei familii, atunci cu atât mai nobilă și mai măreață faptă este aceea, care tinde la binele și fericirea unui număr de oameni, ca și al nostru, înapoiat din vitregitatea timpurilor.

Una și aceeași este calea, prin care se poate promova binele și fericirea singuraticilor, ca și a popoarelor, este aceea, care a condus la bine și fericire pe toate popoarele mai înaintate din lume, și anume, calea indicată de Domnul nostru Iisus Cristos prin sfintele sale cuvinte „eu lumina am venit în lume, ca cei care cred în mine, să nu umble în întunec, ci să aibă lumina vieții”. Este calea luminii și a culturii, pe care tindem și noi a ni-o însuși prin cele două așezăminte sfinte, prin școala noastră confesională și prin biserica noastră națională.

De aici porțind, stăruința mea și a consistorului nostru a fost totdeauna întărirea și dezvoltarea școlii noastre confesionale și a bisericii noastre naționale. Durere însă, că nefericitul războiu actual,

reclamând și pe o mare parte a învățătorilor noștri pe câmpul de luptă, și neputându-i suplini, după cerință, pe terenul școlar, de astădată nu am putut ajunge rezultate mai însemnate. În schimb însă am ajuns alte rezultate îmbucurătoare, și anume, că pe lângă toată greutatea timpului, cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns a împlini o veche și mare dorință a noastră tuturor, dorința care de vreo 30 de ani a preocupat pe aproape toate sinoadele noastre arhiepiscopescane: dorința de a vedea și seminarul nostru Andreian rezidat, inaugurat și închinat măreței sale destinațiuni.

Dupăce însă la împlinirea acestei dorințe ne lipsiau mijloacele cerute, eu am întreprins o colecție benevolă la clerul și poporul nostru, care, pe lângă toate greutatele timpului, a dat un rezultat de 114,000 coroane. Și la această colecție s'au distins membrii din centru ai consistorului nostru cu 5000 coroane, apoi protopresbiterii și preoții noștri cu 84,000 coroane, învățătorii noștri cu 17,000 coroane, iar dintre profesorii seminariului până acuma s'au anunțat trei cu 750 coroane. Restul până la 114,600 coroane să completează din oferta mea și al unor bănci și privați. Toate acestea se văd și din consemnarea specială, menită a eterniza numele donatorilor, în analele seminarului.

Tot în anul trecut, cu ajutorul lui Dumnezeu și al cunoscutului mecenat, Domnul Vasile Stroescu, s'a mai inițiat și clădirea edificului nostru gimnazial din Brad, care încă în acest an se va termina și închina frumoasei sale destinațiuni.

După acestea trecând la cele bisericesti, vin a vă arăta, Domnilor, că la erumperea înfricoșatului războiu actual, presimțind și noi și poporul nostru multe și gravele nefericiri urmând din acela, nefericiri de cari numai singur preabunul Dumnezeu ne poate scuti, — pe lângă serviciile divine de dimineața și seara, am dispus a se face până la terminarea războiului în toate bisericile noastre și rugăciuni speciale, pentru învingerea armelor noastre și încetarea ostilităților, la cari rugăciuni a participat și participă și de prezent aproape întreg poporul nostru, cu multă dragoste și evlavie.

Pe lângă rugăciuni, ostașii noștri s'au împărțit și cu sfintele taine, apoi li s'au mai ținut și cuvântări religioase și de îmbărbătare,

sfătuindu-se a-și pune toată încrederea în bunul Dumnezeu, a ține cu sfîntenie la credința către Tron și Patrie, și a lupta vitejește, și pentru ca să ne învrednicim și noi de un viitor mai bun și mai fericit.

Paralel cu acestea s'a îndatorat preoțimea a înființa reuniuni de femei în parohii, și apoi acestea, împreună cu comitetele parohiale, a întreprinde colecte benevole, de bani și naturali, pentru ajutorarea familiilor celor mobilizați, precum și pentru ajutorarea acelor familii și la economia lor de câmp, pentruca așa să li se ușureze soarta.

Când au început a se reîntoarce ostașii răniți și morboși din războiu, s'a recomandat reuniunilor de femei a-i întâmpina pe la gările căilor ferate cu felurite alimente, iar după întoarcerea prin spitale a-i cerceta, a-i consola și a slăvi, ca personalul spitalelor să dea morboșilor toată îngrijirea posibilă.

Într'una cu acestea s'a mai îndatorat și preoțimea din orașele cu spitale a cerceta mai adeseori acele spitale, a mângăia pe morboșii aflați în acele, și cel puțin odată pe săptămână a le face și servicii divine, îndeplinind gratuit și alte servicii religioase ce le vor dori cei bolnavi.

Apoi s'au mai trimis gratuit, unde s'au cerut, și cărți de rugăciuni și de lectură pentru morboșii de religiunea noastră, făcându-se astfel tot posibilul pentru mângăierea lor.

Spre deplina noastră bucurie mă cred dator a vă arăta, d-lor, că atât preoțimea și fruntașii noștri, în tot locul și între toate împrejurările au fost la înălțimea chemării, împlinind cu mare devotațiune și cu adevărată iubire creștinească acea frumoasă și nobilă chemare.

Aceasta și alte asemenea mari și frumoase jertfe ale noastre, pentru Tron și Patrie, le-a apreciat frumos și domnul ministru președinte, contele Ștefan Tîrziu, când în scrisoarea sa dela 22 Septembrie anul trecut, adresată mie, ca nestorului Arhierilor români, publicată și în Jurnalul, recunoscând neclătită credința a neamului nostru către Tron și Patrie, precum și vitejia ostașilor noștri, și promițând însemnate favoruri și drepturi bisericești și ne-

mului nostru, mi-a cerut și conlucrarea mea la înfăptuirea aceluia, la ceace eu cu plăcere m'am și oferit.

Pentru noi, cei până acuma puțin considerați, acea scrisoare a șefului guvernului este un prețios document, nu numai de recunoștință a virtuților noastre patriotice, dar și despre îndreptățirea noastră la beneficiile statului, o constatare, pe care până acuma nu ne-a mai recunoscut-o nici un alt guvern al patriei noastre. De aceea, acea constatare este un nou îndemn pentru noi de a stăruia, d-lor, ca interesele bisericești noastre naționale să se aducă în consonanță cu acelea ale iubitei noastre patrii.

După cari rugând pe bunul Dumnezeu pentru încetarea războiului și pentru cât mai curândă reetabilire a păcii mult dorite, apoi mai implorând și din acest loc binecuvântarea lui asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, declar sesiunea sinodului nostru arhiepiscopesc ordinar pe anul 1915 deschisă.

Urmările politice ale ocupării Constantinopolului. Din Berlin se anunță:

Amiralul Bittolo s'a exprimat cătră șeful guvernului „Tribuna” în privința urmărilor politice a cuceririi Constantinopolului. Rusia, dacă va colabora la aceasta, în orice caz va izbuti să deschidă strămtorile în Marea Mediterană și apăsarea o nouă putere maritimă, care prin imensele resurse ale țării va putea câștiga supremația peste toate flotele Mediteranei.

Italia trebuie să-și îndrepteze toată atențiunea asupra acestui fapt, ca să nu se pădălească în noul joc complicat al rivalităților, alianțelor și prietențiilor, și pentru reacțiunile economice considerabile. Cine stăpânește strămtorile este stăpân și pe marea deschisă.

Grecia concentrează trupe la granița bulgară. Din Sofia se anunță:

Ziarul „Cambana” află din Atena că Grecii au început concentrarea de trupe la granița bulgară cu intențiunea de a face în curând manevre.

Moarte de erou.

Nu, ori cât a-și încerca, nu pot să mi bat capul, sau numai să mă gândesc la o viață liniștită, împreună cu unele scene banale din dragostile copilărești de odinioară. Un simțământ bizar și neobișnuit mă persecută neîntrerupt, din ziua în care a izbucnit înfricoșatul războiu. O putere nevăzută-mi stăpânește mintea și-mi risipește orice gând sau temă aleasă, din multe și micile întâmplări caleidoscopice ale orașului provincial. Furiile războiului le-așabuse pe toate în sufletul omului, oșind triumfător în mințile stăpânite de imaginația lui.

Și cu toate acestea, când mă gândesc la dragostea aventuroasă și sbucimată a asistentului nostru din farmacie, nu mă pot stăpâni să-nu înșir câteva rânduri din întreaga tragi-comedie, a cărui erou a devenit asistentul cu pricina, fie ele cât de mărunte și puține.

N'avea altceva de făcut posomorâtul și „untauglich”-ul nostru asistent decât să-și mană firea unghile lângă tarabă, căci de azi dimineață nici suflet de om n'a mai deschis ușa farmaciei

să-l mai deștepte din letargia și visurile ce-l copleșeau mintea. Se gândea, fluierând a lene, la felul cum își va petrece după-ameza, căci era Miercuri ziua lui liberă.

E zece și jumătate. Peste-o oară și jum. vremea prânzului; după masă o ceașcă de cafea turcească, o țigaretă fină de „Puriceanc” — s'apoi până vine bărbierul să-și dichisească, nu va strica un pic de somn, după-ata truda și oboseală.

Pe la două ceasuri s'aude „scârțâind ușa farmaciei, urmată de niște pași repezi, ce par a fi ai vre-unui mușteriu impacient. El, ce are-a face, „principalul” e acolo, poate să mă înlocuească. Astăzi și așa e ziua mea liberă, când pot să zic în dragă voce: salutare farmaciei! O să-mi iau cravata cea de-în verde și o să-mi revin. E foarte elegantă; imi curăță ghețele cele galbene și... punct la trei voi fi la Florica — își zise el, mulțumit de toate cele arăuate în muntea lui vanitoasă.

Când toate cele propuse li aduse aminte de Florica, se'nrosise până după urechi, temându-se parcă, să nu-i ghiciască cineva gândul. Totdeauna li tremura sufletul și simțea o teamă ne-

înțeleasă, când îi venia în minte Florica, casa lor cu turulețe, a căror ferestă se ogîndau drept în ușa farmaciei. O, voi turulețe cu tinicheaua roșie și ferestrii lungărețe, de câte-ori n'ați făcut să se cutremure de fericire și bucurie, acest suflet tânăr și iubitor de fete frumoase....

Bastonașul, paltonul, pălăria de catifea, un pic de parfum, mănășile de antilop, o crisantemă la butonieră, apoi încă o privire în oglindă și — gata!

„Lucrul principal e, s'o află acasă” — își zise Liviu, căci așa'l chema — când se și trezi în stradă. Soarele cu dinți de Decembrie își revărsa razele roșietice de bronz pe tinicheaua turnulețelor de „vis-à-vis”.

„Dar numai s'o află acasă și de m'ar lăsa numai cu ea singură; pentru astăzi am proiectat lupta decisivă: ori ori. Așa nu mai poate dura și pe mai departe. Nesiguranta aceasta, e cea mai rea situație strategică posibilă” — se gândea Liviu, în vreme ce trecea drumul ce duce la casa cu turulețe.

Ajuns la poarta „castelului” dorit deschise poarta cu îngrjire, traversă parcul ce duce la ușa iatrării, arun-

când câte-o privire piezișe la dungile de var spălăcite și acoperite de zăpadă, unde fusese astă-vară locul pentru „Tenys” și unde căștigase atâtea partii dela Florica lui cea drăguță....

Cu mâna tremurândă îndrăzni să ciocănească în ușe, când li-se și raportă din partea servitoarelor că „Domni nu sunt acasă”.

— Nici d-șoara nu' acasă?
— Ba da, d-șoara e acasă, pe dansa o căutați?

— Dacă nu sunt domni acasă — răspunse ei cu tonul cel mai indiferent și rece, pe când înima-i svăcnea mai dintr'hai, de cât un orologiu stricat.

— A, sărut mâna d-șoarei Florice, vă surprinde venirea mea?

— De fapt, n'ai potrivit-o tocmai bine: Sunt singură.

— Cu atât mai bine! Mă bucur că am odată ocazia să vă vorbesc între patru ochi. Pentru astăzi am foarte multe de spus.

Ce urmează mai departe, s'ar putea povesti în nuvele întregi, așa că ar fi de prisos să mai repetă sau să înzist asupra lucrului. E de ajuns dacă voi spune în câte-va cuvinte, ce de alt-

„Lucrați pentru pace..”

O audiență la Papa.

Ziarul „Kölnische Zeitung” află din New-York următoarele:

Ziarul „World” publică povestirea corespondentului său Karl von Wiegand despre audiența ce a avut la Papa Benedict XV în ziua de 4—5 Aprilie n. Papa a declarat acestui jurnalist următoarele:

Adresați poporului american salutare și binecuvântare, transmiteți acestui nobil popor singura mea urare: *Lucrați neobosit și în mod altruist pentru pace, pentru ca această spăimântătoare vărsare de sânge cu toate grozăviile ei să se sfârșească în curând.* Veți face astfel un mare serviciu lui Dumnezeu, omenirei și lumii întregi.

Amintirea acțiunii voastre ar fi neperitoare dacă țara dv. va evita tot ce poate prelunge războiul, în care curge sângele a sute de mii de oameni. America va putea cu mărirea și influența ei să contribuie într'o măsură deosebită la sfârșirea repede a acestui enorm războiu. *Lumea întreagă are privirea întoarsă spre America spre a ști dacă ea va lua inițiativa păcii.* Și va poporul american să prinză ocaziunea favorabilă? putea va împlini dorința lumii întregi? Rog pe Dumnezeu ca aceasta să se întâmple.

Rugăți-vă și lucrați în mod neobosit și unanim pentru pace. Aceasta este urarea mea de Paști. Rugăciunea mea zilnică și toate silințele mele sunt pentru pace.

Imi pun speranța mea întreagă pentru pacea apropiată în poporul american, în influența și puterea de care dispune în lumea întreagă. America, care este dreaptă și nepărtinitoare, totdeauna neutră în silințele ei, va găsi de sigur sprijinul cel mai viu în Sfântul Scaun de îndată ce momentul propice pentru a începe negocierile păcii va fi venit. Am făcut cunoscut aceasta Președintelui nostru, prin amicii săi cei mai considerați.

Rușii își întăresc granițele. „Universul” primește din Iași știri, că în ultimul timp s'au început în diferite localități ale Basarabiei fortificațiuni mai ales înspre frontiera Austriei.

Tot „Universul” e informat că paza la granița rusească înspre România a fost întărită. Grănițerii ruși au primit câte un binoclu cu care observă orice mișcare de pe teritoriul român notând totul într'un carnet.

fel s'a putut întrezări chiar și din cele spuse mai sus, că dragostea lui Liviu, precă eră de mare și înfocată, pe atât eră de fără speranță. D șoarei Florica nu i-a scăpat din vedere nici această ocazie, când putea ne conturbată să-și arete tenacitatea ei de fată — cea ce'l făc-ă pe Liviu, cu atât mai mult, să se'ncreadă și să sperzeze la o dragoste, ce Florica nu i-o arăta cătuși de puțin; din contră, se purta cât se poate nepretinos — nu mai mult de cât pretinde bună cuvința cea mai riguroasă și severă. Se mângăia deci bietul Liviu cu acele aforisme, cari se atribuiesc de regulă împotrivirei femeilor încăpăținate și — cari aforisme întrebunțate cu scopul de a nega manifestările spontane ale dragostei — li-și primise răspunsul de-un „Da” echivoc.

— Nu, nu, — afirmă Florica pe un ton absolut hotărât.

— Ba da, ba da, de-o mie de ori da — răspunse Liviu cu aceeași formă convi-gere și pentru-ca răspunsul lui să fie cât mai efectiv — c'o mișcare repentină se piecă la umărul Floriciei, voină să depună-o sărutare ce nu-i era permisă...

***

Relațiunile raso-bulgare.

Incidentul dela Valandovo.

Din Sofia se anunță: In urma incidentului dela Valandovo in Serbia, cu care prilej au avut loc curiozitatea ciocniri sângeroase între revoluționarii bulgari și trupele sârbești — ministrul Rusiei la Sofia Savinski a făcut demersuri energice pe lângă guvernul bulgar.

Ministrul rus a declarat prim-ministrului Radoslavoff că Rusia joacă răspunzător pe guvernul bulgar de acest incident, deoarece Bulgaria a permis trecerea revoluționarilor pe la granița ei fiind înarmați.

Savinski a invitat guvernul bulgar ca să-și întărească corpul grănicerilor, să perchițiționeze în mod amănunțit toate persoanele, cari vreau să treacă și la nevoie să le confişte armele. Dacă Bulgaria nu va satisfice aceste cereri ale ministrului rus, va fi făcută responsabilă de o eventuală revoluție în Macedonia.

D. Radoslavoff a răspuns că printre revoluționarii macedoneni nu există nici un supus bulgar, că aceasta răscoală a fost provocată de represaliile guvernului sârbesc asupra bulgarilor și turcilor, că aceștia n-au făcut decât să riposteze la atacurile săvârșite de sârbi în contra lor.

D. Radoslavoff a adăugat: Nu există nici un motiv pentru luarea de măsuri extraordinare la granița Bulgaria poate lua măsuri numai ca acea înțebântare din Serbia să nu se răspândească și în teritoriile ei. Bulgaria dorește ca să se poată capătă această răscoală prin suprimarea cauzelor, cari provin din partea sârbilor. De aceea dacă Rusia dorește ca această răscoală să se termine cât mai curând, mai mult ca în Sofia trebuie să se adreseze celor dela Niș.

Din Berlin se anunță:

„Nationaltidende“ comunică din Paris, că după niște informațiuni sigure, reprezentanții Triplei înțelegerei vor face la Sofia demersuri în urma ultimelor evenimente dela granița sârbească. Vor cere ca guvernul bulgar să facă declarațiuni hotărâte cu privire la intențiunile sale.

Documente ale vremii.

„Pustiirea“ monumentelor de artă din Belgia, în lumină germană.

— Urmare și Fine. —

A uitat lumea că în a. 1849 a bombardat generalul francez Oudinot Roma și că a declarat, la demersurile comune ale consulilor streini, că poruncile sale nu țin seamă de nici o operă de artă și de nici un monument? N'a plănit, în 1870, Nino Bixio să ia în bătaia tunurilor întreg Vaticanul? Am uitat cu desăvârșire, că în 1857, n'au stat erghezii nici o clipă la îndoială să omnicească Delhi, lumea aceasta încmparabilă de frumoasă antică? Nu trebuie să ne depărtăm prea tare în timpurile trecute — să ne amintim numai de bombardarea, de care au făcut părtaș, în 1695 francezii, aliații de astăzi ai belgienilor, sub conducerea comandantului de Villeroi, orasul Bruxelles. Bombardarea aceasta franceză a nimicit întreg orașul medie-

val, lăsând numai biserica Sf. Gudula și primăria. Mai trebuie să accentuăm că în sec. XVI-lea au fost locmai artiștii cei mari aceia, cari au prefăcut monumentele cele mai venerabile în citadele de apărare? N'a preschimbat Michelangelo platforma turnului bisericii San Miniato al Monte într-o poziție pentru artilerie a florentinilor? N'a condus Benvenuto Cellini, la sacco di Roma, bombardarea de pe Sant'Angelo? Germanii, putem să constatăm cu inima liniștită, n'au fost nici odată cuprinși, în decursul istoriei noastre, de o furie atât de fanatică și de sistematică de a nimici, ca în Belgia, pe timpul luptelor iconoclaste sau pe timpul marelui revoluții din Franța. Numai ca aceia ai lui Mélaç, care a ars până la pământ Pfalz-ul și castelul din Heidelberg — nu aparțin istoriei germane.

În fața declarației, care a căzut ca din senin, a republicii franceze, a protestat, cu drept cuvânt, presa catolică germană, ca republica să se arate acum, deodată, în lumina favorabilă a apărătoarei bisericilor franceze. Franța a urmat să se îngrijească de conservarea monumentelor bisericesti mari, cu cunoscutul spirit strict conservativ, de când a trecut în grija »Organizației monumentelor istorice«, înainte cu un deceniu, conservarea clădirilor bisericesti — dar sunt o multime de biserici, cari în zadar striga după o conservare a lor, fiindcă statul dușman bisericii le deneagă chiar și minimul posibil. Maurice Barrés a descus destul de plastic în cartea sa »La grande piété des eglises de France«, mizeria și starea desolată a bisericilor franceze, în ce privește conservarea lor.

Bătrânul filozof Theobald Ziegler ne-a adus aminte de cuvintele minunate ale lui Christus: »Sabatul este făcut de dragul omului și nu omul de dragul Sabatului.« Tot așa și arta există de dragul omului și nu omul de dragul artei. N'aș vrea să mă asociez acelora cari folosindu se greșit de un citat clasic, declară solemn: nici o catedrală de pe lume nu este vrednică, cât sunt vrednice oesele unui singur grenadir din Pomerania. Acestea sunt mărimi incensurabile, o ecvațiune, care nu se poate rezolvi. Dar când este vorba să se sacrifice, de dragul unei opere de artă — fie această operă de artă cea mai prețioasă de pe întinsul lumii — sute și mii de vieți scumpe, omezești, dacă atârnă dela astfel de considerații succesul luptei celei mari și în urma lui, succesul întregului război, dacă atârnă existența Germaniei și dominația spiritului germanic dela aceasta — să fie atunci, de fapt, mai puternică considerația față de opera moartă decât considerația față de cei vii? În frontul de luptă german se află, poate, în tranșee, un Goethe-tinăr, sau un Beethoven-tinăr, un Helmholtz-tinăr sau un tinăr arhitect, care ar fi în stare să construiască o operă tot atât de strălucită ca o astfel de catedrală. N'usunt aceștia cu atât mai mult purtătorii și paladii culturii naționale? N'ar fi pierdut lumea și cultura lumii mai mult decât ar fi omorât un glonte dușman pe tinărul Goethe, decât dacă s'ar fi prefăcut în ruine o catedrală medievală? Ce ar spune contrarii noștri dacă

le-am strigă: Cruțați cutare și cutare poziție a noastră, de dragul persoanelor prețioase, pe cari le avem acolo? Toc mai acestea sunt sacrificiile cele mari și grele, ale războiului: trebuie să ți pui în joc ce ai mai scump. Noi am jălit cu Franța împreună când a căzut pe câmpul de luptă unul din conducătorii tinerilor (literați) Charles Péguy, pe care l-am admirat ca și vecinii noștri din cauza iubirii sale de libertate, o iubire de parcă ar fi fost din anticlată, din cauza puterii sale vehemente, pasionate, a limbii, pe care o scris. Nu valorează o astfel de viață cât valorează o clădire fără de viață? Cultul acesta față de monumentele de artă e un anahronism și ți se pare câteodată că este un sentimentalism ciudat, anahronist, în momentul, când nu e vorba de o luptă în dol, mărginită în timp și în spațiu, ci e vorba de furtiga sau ne-furtiga, de întreagă existența națională a germanilor, de învingerea sau căderea culturii germane din lume.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situația în nordul monarhiei.

Budapesta 12 April. — Din marea cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația e în general neschimbată. În Polonia rusească și în Galiția de vest s'au dat pe unele locuri lupte de artilerie.

Pe frontul din Carpați, în Carpații păduroși și mai cu seamă pe sectorii, cari se întind spre răsărit dela pasul Ussok am respins mai multe atacuri de ale Rușilor cauzându-le pierderi mari și le-am luat prizonieri 830 de soldați.

În Galiția de sudost și în Bucovina au fost pe unele locuri violente lupte de artilerie.

— 12 April. (sosită noaptea). Pe frontul din Carpați situația s'a schimbat esențial devenind mai liniștită.

Pe sectorul vestic al acestui front n'au mai fost lupte de când am respins în lupta de Paști încercările Rușilor de a pătrunde cu forțe mari în valea Latorfei și a Ondavei cauzând dușmanului pierderi extraordinare de grele. Trupele noastre postate între Virgă și pasul Ussok au respins zilele trecute atacurile rusești pe linia Talpocz-Zellő Juhászlok și Palkofalu. Trupele noastre și-au menținut după o luptă violentă de trei zile înălțimile, cari acopere dinspre nord pasul Ussok.

Aici s'au dat ieri numai lupte de artilerie. Spre nord dela Tucholka le-a succes trupelor germane, precum și celor ale noastre să se mențină și pe mai departe făcând și câțiva prizonieri. Prin aceasta am împiedecat pe întreg frontul din Carpați ofensiva rusă, care ține

întruna începând cu căderea Przemyslului.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 12 April. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: În pădurile vrgnice am zădărnicit câteva atacuri parțiale franceze. Intre râurile Maas și Mosela a fost Duminecă relativ liniște, numai seară au început Francezii un atac în contra poziției noastre de pe înălțimea Combrès; după o luptă de două oare i-am respins însă. În pădurea dela Ailly precum și în Bois de Preire au fost lupte locale piept la piept, în cari însă noi am eșit de-asupra.

Deasemenea am respins atacurile, pe cari Francezii le-au rețut noaptea în contra noastră.

Drept răspuns la bombardarea orașului Mühlhausen, când Francezii au aruncat bombe asupra orașului deschis, afară de zona de operații, omorând 3 femei, noi am atacat orașul Nancy precum și fortul principal din grupa de forturi cu aceleași nume aruncând asupra lor bombe pline de material explozibil.

Conform mărturiilor ofițerilor francezi biserica Notre-Dame din Paris apoi catedrala din Troyes, precum și alte edificii publice din capitala Franței ca: biblioteca națională, Domul Invalizilor, muzeul artistic și Louvre-ul sunt provăzute cu diferite instalații militare ca: reflectoare, stațiuni de telegrafie fără fir, mitralieze etc.

Pe câmpul de operații dela ost: Cu ocazia unei eșiri, pe care Rușii au întreprins-o în contra noastră spre răsărit dela Mariampol am făcut prizonieri 1350 de soldați dușmani și am capturat 4 mitralieze. Spre nordost dela Lomza Rușii au aruncat bombe cari nu esplodau ci ardeau întruna producând gazeuri asfixiante.

Conform afirmațiunilor unui comunicat oficial rusec noi am schingiuit un subofițer rus în fața ofițerilor germani. Aceasta e o minciună dură, absurdă, de care nici nu merită să ne ocupăm.

„Pentru sârmanii soldați români cărora li-s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

În urma apelului nostru din numărul trecut al ziarului am mai primit următoarele contribuiri marinosse:

Transport din n-ral trecut 1563 c. 46 f. Colecta credincioșilor români din Mîntiul român făcută și trimisă de d-l protopop Ioan Bulbuc . . . . . 16 »

Colecta credincioșilor români din Rucăr făcută și trimisă de d-l preot Cornel Muntean . . . . . 2 c. 20 f.

La oltă 1581 c. 66 f.

ȘTIRI.

— 13 Aprilie n. 1915.

Mareșalul von Hindenburg despre Ruși și Englezii. Publicistul italian Casasino-Reuda publică o convorbire, pe care a avut-o cu mareșalul von Hindenburg, din care reținem următoarele:

»Cât privește pe Ruși, — a zis Hindenburg — artileria trage bine, dar risipește extrem de multă munițiune. Infanteria este capabilă, dar cavaleria nu face parale. Rușii se bat bine, dar disciplina lor nu se bazează pe inteligență și curaj, ci pe ascultare oarbă. Rușii au învățat mult în războiul japonez și sunt mai ales experimentați în luptele din tranșee. Nu trebuie însă să se sperie nimeni de superioritatea numerică a Rușilor.«

Despre noile armate engleze a zis Hindenburg:

»Englezilor le lipsește instrucția și comandamentul, le lipsește ofițerii și subofițerii, pe care noi Germanii a trebuit să-i formăm după mai multe generațiuni.«

Știri din România. Duminecă s'a deschis a 15 a expoziție a »Tinerimei

Artistice«. La deschidere au asistat Regina Maria, Regele Ferdinand, principele Carol, principesele Elisabeta și Maria, doamnele de onoare, ministrul Morțun, Angheliescu și un distins public. Au espus peste optzeci artiști români opere (tablouri și sculpturi) între cari și d-nii C. Medrea, Traian Bărsan, Hora Boambă, d-goara Elena Popea etc. Amatori de artă s'au grăbit să rețină încă din ziua deschiderii expoziției un mare număr de tablouri.

— Parastasul solemn pentru odihna sufletului răposatului și mult regretatului rege Carol va fi săvârșit Joi 9 Aprilie v. la Curtea de Argeș, în prezența M. S. Reginei Elisabeta, a Familiei Regale și a tuturor miniștrilor și înalți demnitari ai statului.

— În ziua de 6 Martie, pe câmpul de aviație dela Cotroceni, s'a întâmplat tragicul accident de aviație, în urma cărui sublocotenent de rezervă N. Găină și-a găsit moartea, iar subofițerul aviator Paul Alexandrescu a putut scăpa cu viață datorită unei întâmplări deosebit de norocoase. Pentru devotamentul deosebit al celor doi aviatori, dintre care unul și-a găsit moartea, d. I. I. C. Brătianu prim ministru și ministrul de război a cerut M. S. Regele, decorarea bravilor militari. M. S. Regele a acordat medalia »Virtutea Militară« clasei I-a de pace sublocot. N. Găină și medalia »Virtutea Militară« clasei II-a subofițerului aviator Paul Alexandrescu.

— Eri noapte a încetat din viață la Curtea de Argeș d-na Olga Mavrogheni marea doamnă de onoare a M. S. Reginei Elisabeta.

Prutul contaminat. Din București se anunță: Direcția generală a serviciului sanitar, — în urma analizei făcute, constatând că apa din Prut cuprinde microbii holerei și ai altor boli molipsitoare, — a trimis o circulară telegrafică autorităților din comune pe unde trece acest râu, oprind de a se mai bea apă din Prut. Pentru respectarea ordinului dat s'au postat grăniceri la vaduri.

Femei la fabricarea materialului de război. În urma unui apel al guvernului englez, 2000 de femei s'au anunțat gata să lucreze la fabricarea materialului de război. Deoarece însă acest număr este cu totul insuficient, e vorba să se lanseze încă un apel.

Câte vase au fost scufundate de submarine. Din Londra se anunță: Amiralitatea comunică că dela începutul declarării blocusului submarinelor la 18 Feb. sf. n. au fost scufundate 37 de nave de comerț, 6 vase de pescari, de către crucișetorele, minele și submarinele germane. Tonajul vaselor de comerț scufundate se urcă la 100987; al vaselor de pescari la 1203. În acest timp au sosit și plecat 10.194 vase cu mai mult de 300.000 de tone.

Pâine mai bună ca de graun. Ziarul »Alkotmány« vorbind despre hlenele, cari au furat erariul liferând armatei atâtea mărfuri stricate și false în schimbul banilor grei, face o mică, dar foarte interesantă statistică referitor la ocupațiunea pe care domniile »liferanței« deghizați în »furnizori ai armatei austro-ungare« o aveau înainte de izbucnirea războiului.

Pentru masa studenților români din Brașov a mai contribuit »Auraria« casă de economii în Abrud, 50 cor. — Primează marinimosii donatori sincere mulțumite.

Diracțiunea școlilor medii gr-or. rom.

Avis. În farmacia mea e vacant postul de »Aspirant« (Practicant). Se cere examen de maturitate dela gimnaziu. Cel care ar dori să ocupe acest post să se prezinte în persoană pentru condiții etc.

Dumitru Banclu, farmacist în Săliște (Szolistye).

Scumpa mea.

Iată, î-mi cer scuzele că îndrăznesc să te chem cu titlul de mai sus, dar sufletul mi-e plin, ș'apoi — cine știe, asta poate să fie ultima epistolă, ce ți-o scriu din tabără. Până acum nu te-am intitulat decât: »Stimată D-goară« sau »D-goară Florică«, nevoind să trec limitele etichetelor; acum, a-și vrea să-mi vărs toată iubirea în cuvinte și titule, și să-ți zic: scumpa mea, dragostea mea, viața mea. Te rog foarte mult, ba chiar te conjur, nu te supără de sinceritatea mea, ci închipuie-ți, că epistola aceasta s'ar pleca pe umerii D-tale frumoși, și fie-care cuvânt, fie-care literă, î-ți depune un sărut ferbinte, plin de dragostea curată ce ți-o port aici, atât de departe de D-ta . . .

Astă-vară, când obișnuitele partii de Tennyis î-și urmau cursul lor regulat, și când ca un trăsnet ne-a sosit decretarea mobilizării, cu care tot deodată și plecarea mea, atunci, știu bine, nici nu eram vrednic de atenția D-tale. Câte-va complimente, cele mai de multe-ori fără rost, câte-o strângere de mână — acestea-s toate fericirile la cari mi-e permis să mă gândesc. Atâtea amintiri, chiar și asistentu-

poate că-ți păstrează, care — mulțumită îngăduinței forurilor militare — poate ș'ia momentul când scriu această epistolă să se'nvare în jurul D-tale, elegant, parfumat și — celui mai mult: amoretat! încă nici într-o epistolă nu l'am amintit pe acest om, pe care-ți spun sincer, sunt gelos. De câte-ori, seara când apăsă luna și când o puteam privi liniștit din tranșeele noastre, liniștite și ele de gloanțele dușmanului — î-mi venea un dor nebun să plâng, să plâng fără nici un motiv, numai pentru-că singur plânsul î-mi putea ușura sufletul.

Poate cărei de sinceritatea mea naivă, cu care-ți povestesc suferințele mele; mi e teamă de disprețul D-tale pentru mine, când vei ceti lașitatea mea de un bărbat ce plânge. De-și înțelege însă situația mea, de-și ști că suf'r din cauză că nu te pot vedea; nu-ți pot auzi dulcele glas, ce-mi pătrunde în toate atmele inimii, de-a nu mă putea defecta în lumina ochilor catifelati și senili, — e grozav. Ah Doamnel! Șase luni de când ne-am despărțit . . .

Măne voi fi incredințat cu ducerea unei »st-fete«. Adevărat că e unul dintre cele mai riscate lucruri, dar

dacă-mi va succede, voi fi decorat ș'apoi voi căpăta câte-va zile concediu, să te pot revădea. Crede-mă, cea ce m'a făcut să-mi aleg această periculoasă și nesigură misiune — e ambiția și dorul, ca, dacă odată mă voi întoarce, să fiu vrednic de iubirea D-tale, după care atâtea insetez atunci . . .

Bunul Dumnezeu î-mi va ajuta; dar dacă totuși — se va întâmpla să nu mă mai întorc, atunci — să ști că pentru D-ta am murit! Locotenentul mi-a promis, că în cazul când nu voi mai fi, imediat va anunța primăria și prin ea pe prietenul meu Ionel, care știe ce-l datoră

Scumpa mea, dacă Dumnezeu voește ca eu să nu mă mai întorc, prietenul meu Ionel va veni sub fereastra D-tale cu'n taraf de lăutari, și-ți va cânta romanța D-tale favorită, ce-o cântam noi astă-vară în duet: »Mai am un singur dor« . . .

Sub V a r ș o v i a 4 Ian. 1915.

Rămâi cu bine scumpa mea. Traian.

— Sfârșitul în n-ral viitor. —

„UNIREA”

Institut de credit și economii societate pe acții în Vád. | Takarék és hitelintézet részvénytársaság Vádon.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „UNIREA” societate pe acții în Vád, se invită prin aceasta la a

XV-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Vád la 2. Maiu st. nou 1915 la 1. oara p. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractat sunt:

1. Alegerea a 3 membrii pentru verificarea protocolului adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere.
3. Prezentarea bilanțului încheiat cu finea anului 1914, și decidera asupra împărțirii profitului curat.

Acei domni acționari, cari nu pot lua parte în persoană la adunarea generală, au dreptul în senzul § lui 45 din statute, a plenipotenția pe un alt membru în scris, având acela a produce plenipotenția și acțiunile înainte de inceperoa pertractării obiectelor statorite mai sus.

Vád, în 6 Aprilie 1915.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

Az „UNIREA” vádi takarék és hitelintézet részvénytársaság, a folyó 1915 évi Május hó 2-án d. u. 1 orakor, az intézet helységében megtartandó

XV-ik rendes közgyűlését,

melyre a részvényes urak tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Három tag megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
  2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
  3. Az 1914 év végével lezárt mérleg előterjesztése és a tiszta nyereség felosztása.
- Azon tisztelt részvényesek, kik nem vehetnek részt személyesen a rendes évi közgyűlésen, joguk van az alapszabály 45 §-sa értelmében más részvényes tag urat meghatalmazni a közgyűlésen való képviseltetésre, mely esetben azok kötelesek az írásbeli meghatalmazást a közgyűlés megkezdése előtt átszolgáltatni a részvényekkel együtt.

Vád, 1915 évi Aprilis hó 6-án.

Az igazgatóság.

Contul Bilanț pro anul 1914. --- Mérleg-számla 1914 évre.

ACTIVA — VAGYON.		K.	f.	K.	f.	PASSIVA — TEHER.		K.	f.	K.	f.
Cassa în număr — Pénztári készlet				6359	42	Capital social — Aaptöke				40,000	—
Escompt de cambii — Leszámit. Váltak				320630	13	Fond de rezervă — Tartalékalap				39,887	—
Obligațiuni — Kötelezvények				211053	18	„ de penziuni — Nyugdíjalap				4554	50
Efecte — Értékpapírok				4960	—	„ cultural — Iótékonycéralap				2043	92
Diversi debitori — Adósok				11842	40	Depuneri spre fructificare — Betétek				336,168	18
Co Curent — Folyószámla				1170	85	Reescompt — Visszleszámitolás				123,554	—
Realități — Ingatlanok				699	56	Diversi creditori — Hitelezők				3630	37
Interese de reescompt ant. — Visszlesz. átm. kamat				2650	40	Dividendă neridicată — Bel nem vett osztalék				140	—
Mobiliar — Felszerelés	200	—				Interese tranzitorii — Átmeneti kamatok				3520	54
după amortizare de 10% — 10% törlesztés után	20	—		180		Profit curat — Tiszta nyereség				6047	43
				559545	94					559545	94

Contul Profit și Perderi. --- Nyereség és veszteség-számla.

DEBIT — TARTOZIK.		K.	f.	K.	f.	CREDIT — KÖVETEL.		K.	f.	K.	f.
Interese de depuneri — Betéti kamatok		21763	24			Interese după cambii — Váltó kamatok				35897	42
„ de reescompt — Visszleszám. kamatok		6371	76	28135	—	„ „ obligațiuni — Kötelezvény kam.				7738	78
Dare după depuneri 10% — 10% adóbetétek után		2176	32			„ „ efecte — Értékpapírok kam.				329	—
„ de stat directa — Állami egyenes adó		1907	14								
„ comun, și comit — Községi és megyei potadó		162	57	4246	03						
Bani de Cameră — Ipar kamarai illeték					62						
Salarie — Fizetések					3967						
Chiria — Házbér					132						
Spese de birou — Irodai költségek					1355						
Amortizare din mobiliar 10% — 10% Törlesztés felszerelésből					20						
Profit curat — Tiszta nyereség					6047						
					43965					43965	20

Vád, în 31. Decembrie 1914.

Irodion Boeriu mp. cassar-péuztárnok.

Tamaș Popu mp. contabil-könyvelő.

Membrii Direcțiunii — Igazgatószági tagok.

George Ursu mp. președinte-elnök.

Gheorghe B. Boeriu mp.

Tamaș Boeriu mp.

Iacob Borcia mp.

Iosif Pășariu mp.

Nicolae Vornica mp.

Revidat și aprobat. — Felülvizsgáltatott és helyben hagyatott.

Membrii comitetului de supraveghiere: — Felügyelő bizottsági tagok:

Nicolae S. Popa mp.

George Boeriu mp.

Ioan Cosgaria mp.

George Bunea mp.

Samoilă Cosma mp.